

Závěrečná zpráva

PROGRAM ROZVOJE METROLOGIE 2010

Číslo úkolu: VII/6/10

Název úkolu: **Kontrola správnosti množství hotově baleného zboží v obchodní síti a možnosti optimalizace kontroly**

Odpovědný řešitel: Sdružení českých spotřebitelů, Ing. Libor Dupal

Cíle úkolu:

Cílem celého úkolu je příprava a provedení kontrolních akcí ve vztahu k hotově balenému zboží; z rozpočtu části úkolu v PRM 2010 byly zpracovány metodiky a provedeno vyhodnocení úkolu, včetně doporučení k regulaci.

Z jiných zdrojů, tedy mimo rozpočet úkolu PRM 2010, byly realizovány semináře, proškolení inspektorů, provedení kontrol v terénu a provedení metrologických měření a zkoušek. Mimo rozpočet projektu podpořeného ÚNMZ byly také provedeny odběry vzorků hotově baleného zboží a to s označením „e“ a bez označení „e“ (ČOI, ČMI, v koordinaci).

Zadání úkolu (plánovací list)

Plánovací list byl zpracován v úzké koordinaci se spoluřešiteli (ČMI, ČOI) a návrh byl finalizován na základě vstupní oponentury.

Postup realizace

V průběhu realizace bylo konáno několik **pracovních a koordinačních schůzek** (SČS, ČMI, ČOI, ÚNMZ - v kombinacích, popřípadě i všichni najednou), a to zejména v počátečním stádiu, kdy byly diskutovány plánování, koordinace, kompetence a působnosti k úkonům (odběry) aj. V průběhu roku byly zúčastněni v častém korespondenčním styku s cílem upřesnění postupů a jednotlivých kroků, či k ověření průběhu realizace a jednotlivých kroků.

Byl proveden **sběr a vyhodnocení informací dozorových orgánů** (SZPI, ČOI) o výsledcích v dané oblasti (počty kontrol, komodity, zjištěné nedostatky – např. podíl nevyhovujících balení z celkového počtu kontrolovaných, jaké metody mají pro odběr vzorků, jaké metody používají –apod.). Bylo zjištěno, že ČOI v dané oblasti dosud žádné kontroly neprováděla. Zjištění SZPI nerozlišují výrobky se symbolem e a bez e, takže pro účely řešení úkolu poskytnuté údaje nebyly použitelné (příloha 4). V počátečním stádiu byly proto hlavním „problémem“ k diskuzi a řešení kompetence České obchodní inspekce ohledně odběru vzorků k měření v rámci řešení úkolu.

Právní situaci byl přizpůsoben výběr výrobků pro odběr. Zejména byl zcela vyloučen sektor potravin (viz níže). Z popisované situace pak logicky vyplývají některé závěry a doporučení vyplývající z řešení úkolu (viz příloha 1).

V rámci řešení úkolu byly zpracovány dva „**metodické pokyny**“ **pro inspektory ČOI** – (Dozor nad trhem s hotově baleným zbožím označeným symbolem „e“ a Dozor nad trhem s hotově baleným zbožím s výjimkou zboží označeného symbolem „e“); tyto byly konzultovány a dle potřeby doplněny. Metodiky zahrnují postupy při odběru vzorků z obchodní sítě, logistiku kontrol množství zboží v hotových baleních a postup při uplatnění opatření k nápravě. Uvádějí též legislativní odkazy, popř. citace příslušných norem. Na jejich základě ČOI zpracovala své informace ke kontrole stanovující podmínky a postupy pracovníků České obchodní inspekce při realizaci kontrol.

Metodické pokyny jsou přílohami Závěrečné zprávy (separátně).

V další fázi byl realizován (mimo rozpočet projektu, ale jako nutná podmínka dosažení jeho řešení) **školicí seminář pro inspektory** („odběry a měření hotově baleného zboží“) a v jeho rámci byl upřesněn konkrétní postup a kroky realizace. Konal se dne 8.6.2010 v Praze (ČMI). Zúčastnilo se ho na 22 osob, zejména inspektoři ČOI. Program je pro informaci v příloze (příloha 2).

Konečně proběhla, opět mimo rozpočet řešení úkolu, vlastní **kontrolní akce – odběry** (ČOI - České Budějovice) a **měření** (ČMI – České Budějovice). Tabulkový souhrn je v příloze 3.

Celkem bylo odebráno a kontrolováno na 30 výrobků, 10 se symbolem „e“ v označení, 20 bez symbolu „e“. Jednalo se o drogistické výrobky – prací gely a prášky, saponáty, apod. (17 výrobků), „stavební“ výrobky charakteru nátěrových hmot, sádry apod. (7 výrobků) a konečně některé výrobky, jejichž množství je značeno v délkových mírách – např. alobal, toaletní papír aj. (6 výrobků). V souhrnu nevyhovělo 12 výrobků tj. 40% z kontrolovaných vzorků. Výrobky se symbolem „e“ v označení nevyhověly v jednom případě (10% kontrolovaných vzorků); výrobky bez symbolu „e“ v označení nevyhověly v 11 případech, (tj. 55% kontrolovaných vzorků). Ve skupině drogistických výrobků nevyhovělo 24% vzorků, ve skupině stavebních výrobků nevyhovělo 71% vzorků (v této skupině byl i jediný nevyhovující výrobek se symbolem „e“ v označení), v poslední skupině (role) nevyhovělo 50% vzorků.

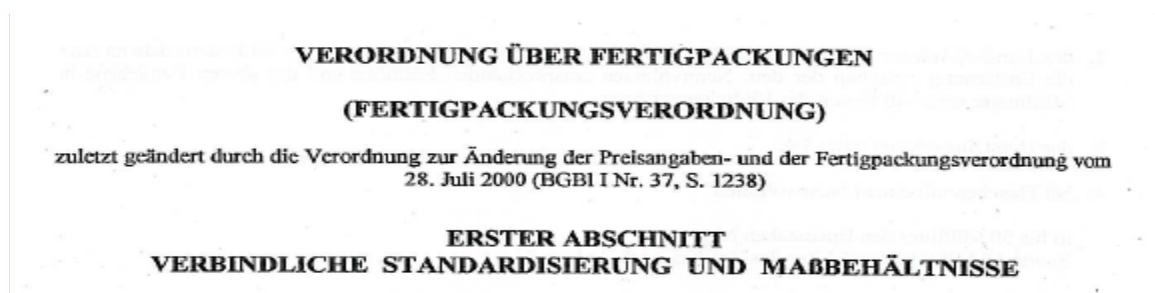
Výsledky ukázaly zřejmou smysluplnost akce, dochází k častému poškozování spotřebitelů. ČOI je připravena v podobných akcích pokračovat. V rámci řešení úkolu na odebraných vzorcích provedla ČOI doplňující kontrolu dle zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, §3 odst.1, z hlediska poměru objemu výrobku k objemu obalu. Je tak zřejmé, že kontroly tohoto typu by měly být systematické. Měly by být rovněž provedeny kontroly v oblasti potravin a případně dalších sektorů (kosmetika).

Z výše uvedeného dále vyplývá, že v porovnání výrobků se symbolem „e“ v označení a bez symbolu „e“ v označení jednoznačně dopadly hůře vzorky výrobků bez symbolu „e“. Je ovšem třeba vzít v úvahu, že výrobků se symbolem „e“ bylo odebráno méně (deset); byť pouhý jeden nevyhovující vzorek hned znamená 10 procentní podíl, což není málo. Je velmi důležité provádět i dozor nad trhem těchto výrobků, neboť metrologická kontrola ČMI u výrobce/v balírně není dozorem nad trhem. Je ovšem předpoklad, že tento metrologický dozor může výrazně snížit četnost nevyhovujících vzorků na trhu, což předpokládáme a což řešení úkolu potvrzuje, ale na základě nízké četnosti odběrů.

Součástí **vyhodnocení** (viz příloha 1) je doporučení posouzení možnosti regulace HBZ bez označení „e“ zákonem o metrologii. Ze zahraničních podkladů je k dispozici právní předpis Německa (nepřeložený), který pro výrobky bez symbolu „e“ v označení zavádí podobné metrologické principy jako pro výrobky se symbolem „e“, se zřejmým cílem podmínky učinit transparentními, rovnocennými a v neposlední řadě výhodnými pro spotřebitele, neboť riziko jeho újmy se snižuje.

Výsledky akce budou prezentovány na mezinárodní úrovni (WELMEC, který se o akci velmi zajímal). Je předjednáno, že ČOI spolu s SČS budou výsledky prezentovat mediálně v listopadu. V případě tiskové konference budou další partneři přizváni. Zvažuje se i možnost specifického semináře/ kulatého stolu při takové příležitosti). Výstupy budou po projednání k dispozici pro vystavení na webech partnerů.

Označení odkazovaného právního předpisu Německa:

Plnění cílů

Cíl úkolu - připravit a provést kontrolní akce ve vztahu k hotově balenému zboží byl splněn; z rozpočtu PRM 2010 byly zpracovány metodiky a bylo provedeno vyhodnocení úkolu s předpokladem navržení legislativních úprav – např. posouzení možnosti regulace HBZ bez označení „e“ zákonem o metrologii. Z jiných zdrojů, tedy mimo rozpočet, byl proveden seminář a proškolení inspektorů, byly provedeny odběry a kontroly v terénu a provedeny metrologická měření a zkoušky. Konečně bylo provedeno vyhodnocení projektu. Výsledky budou zveřejněny na různých platformách.

Výstup řešení

- Soubor odborných metodických materiálů pro inspektory se zaměřením na problematiku hotově baleného zboží a to s označením „e“ a bez označení „e“.

Plnění: Splněno, metodické pokyny jsou samostatnými přílohami k Závěrečné zprávě.

- Zpráva a vyhodnocení úkolu, včetně vyhodnocení metrologických měření vzorků odebraných na trhu.

Plnění: Splněno, Tato závěrečná zpráva, popis viz výše a příloha 3.

- Vyhodnocení úkolu s předpokladem navržení legislativních úprav - zejména posouzení možnosti regulace HBZ bez označení e zákonem o metrologii.

Plnění: Splněno, Tato závěrečná zpráva, popis viz výše a příloha 1.

Objektivně ověřitelné výsledky řešení úkolu:

Závěrečná analýza a doporučení vyplývající ze zjištěné situace – splněno, viz příloha 1

Praktické využití výsledků řešení:

- Praktická aplikace - funkce metodik byla ověřena v terénu při kontrolách dozoru nad trhem, a byla ověřena situace z hlediska ochrany spotřebitele (vysoká četnost nevyhovujících výrobků, zejména bez symbolu „e“ v označení.;
- Navržení legislativních změn pro regulaci.

Oponentura

Závěrečná oponentura je nástrojem k ověření výsledků řešení úkolu. Oponenty byli jmenováni:

- J. Střelec – SZPI (ve smyslu komentování kompetencí státních orgánů vystupuje jako samostatná osoba a nikoliv jako zástupce SZPI)
- P. Brynda - Sdružení Spotřebitel.cz,
- P. Mamula - Sdružení pro bezpečnost potravin a ochranu spotřebitele

Na základě oponentury byla Závěrečná zpráva finalizována. O provedeném oponentním jednání byl sepsán Zápis o průběhu závěrečného oponentního řízení. Oponenti se vyjádřili kladně k řešení úkolu.

Náklady, přiměřenost rozpočtu

V průběhu projednávání návrhu úkolu s ÚNMZ byl původní rozpočet snížen cca o 30%, na 100.000 Kč včetně dph. Tento rozpočet pokrývá jen část celého projektu - zejména odběry vzorků, měření a seminář jsou realizovány mimo schválený rozpočet. Oponenty projektu byl při vstupním oponentním řízení označen úkol za finančně podhodnocený. Všichni zúčastnění v rámci jeho realizace vyvinuli maximální úsilí k jeho řešení a naplnění, a to včetně hrazení nákladů z vlastních rozpočtů.

Čerpání nákladů na řešení úkolu v u vedené výši se proto považuje za zcela relevantní.

Závěr

Oponenti zpracovali posudky pro vstupní oponenturu. Jejich náměty pro upřesnění zadání byly dílem zahrnuty do plánovacího listu, popřípadě vysvětleny s možností dalšího využití.

Oponenti zpracovali posudky k návrhu závěrečné zprávy, tedy k celkovému řešení a realizaci úkolu. Vyjadřují souhlas s řešením úkolu s tím, že toto splňuje zadání a cíle všech částí úkolu. Vzhledem ke zjištění (prokázáno, že dochází k poškozování spotřebitelů) podporují pokračování kontrol, případně podobného úkolu/ů. Důležité je i rozšíření na další sektory (potravin, kosmetika).

Jeví se, že problematika množství obsahu (hmotnost, objem, délka aj.) vyžaduje určitých legislativních úprav s cílem zrovnoprávnění konkurence pro různé subjekty na trhu a zlepšení situace pro spotřebitele.

Na základě popsaného se navrhuje zadavateli úkolu, aby přijal a odsouhlasil řešení úkolu popsané v Závěrečné zprávě a na tomto základě uhradil smluvní cenu za řešení úkolu.

V Praze dne 27.10.2010

Zpracoval: Ing. Libor Dupal

Příloha 1 Závěry a doporučení vyplývající z řešení úkolu Kontrola správnosti množství hotově baleného zboží v obchodní síti a možnosti optimalizace kontroly

- Partneři účastníci se na řešení úkolu považují společnou akcí ČOI, ČMI a SČS za velmi úspěšnou. ČOI a ČMI souhlasně navrhuje, aby se v podobných akcích systematicky pokračovalo i nadále, se zaměřením zejména na nedodržování legislativy (dovolená řada atd.) a podplňování i na možnost tzv. „klamavého balení“. Zajímavé výsledky akce budou prezentovány na mezinárodní úrovni (WELMEC).
- Výsledky měření jsou popsány v textu zprávy. Celkem bylo odebráno a kontrolováno na 30 výrobků, 10 se symbolem „e“ v označení, 20 bez symbolu „e“. V souhrnu nevyhovělo 12 výrobků tj. 40% z kontrolovaných vzorků, pouze jeden výrobek se symbolem „e“ v označení nevyhověl (10% kontrolovaných vzorků).
- Výsledky ukázaly zřejmou smysluplnost akce, dochází k častému poškozování spotřebitelů. Měly by být rovněž provedeny kontroly v oblasti potravin a případně dalších sektorů (kosmetika).
- Z řešení dále vyplývá, že v porovnání výrobků se symbolem „e“ v označení a bez symbolu „e“ v označení jednoznačně dopadly hůře vzorky výrobků bez symbolu „e“. Je ovšem velmi důležité provádět i dozor nad trhem výrobků se symbolem „e“, neboť metrologická kontrola ČMI u výrobce/v balírně není dozorem nad trhem. Je ovšem předpoklad, že tento metrologický dozor může výrazně snížit četnost nevyhovujících vzorků na trhu, což předpokládáme a což řešení úkolu potvrzuje, ale na základě nízké četnosti odběrů.
- Legislativní doporučení:
 - o Řešit kompetence dozorových orgánů v zákoně o ochraně spotřebitele (z. č. 634/1992 Sb.) tak, aby nezpochybnitelně a jednoznačně byly určeny ve vztahu ke kontrole množství hotově balených výrobků, a to jak ohledně výrobků se symbolem „e“, tak bez symbolu „e“ v označení.
 - o Při této novele zvážit přístup, který by zpřehlednil a zjednodušil dozorové kompetence existujících orgánů v tom smyslu, že povinnosti specifikované v citovaném zákoně by byly zajišťovány dozorovými orgány jen v „úzcí určeném vymezení“, pravděpodobně tedy ČOI a SZPI. V současnosti by např. kontrola množství obsahu HBZ spadala do kompetence celé řady orgánů, např. též Státního zdravotního ústavu (zboží denní spotřeby) a dalších. Ty ale toto vůbec nekontrolují a je otázné, zda by při své vysoké odborné specializaci a zaměření skutečně měly.
 - o Zcela jednoznačně je třeba vymezit a oddělit metrologickou kontrolu HBZ (zajišťovanou ČMI) a dozor nad trhem HBZ (de facto systematicky nezajišťovaného, se zodpovědností celé řady dozorových orgánů). Znamená to nutnost provázat srozumitelně a jednoznačně zákon o metrologii se zákony o ochraně spotřebitele, o potravinách a tabákových výrobcích a dalšími.
 - o Provedený byť relativně nízko-četný průzkum naznačuje, že metrologická kontrola výrobků se symbolem „e“ v označení dává předpoklad lepší ochrany spotřebitele. Doporučuje se proto hlouběji analyzovat podklad německé legislativy, případně další, a v tomto smyslu zavést podobný přístup i pro výrobky bez symbolu s „e“ v označení. Toto by mělo vést i k odstranění letitého nešvaru národní potravinářské legislativy (povolené „záporné“ odchylky).

Příloha 2 Program školicího semináře (realizován mimo rozpočet řešení)

SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ a.s.
CZECH CONSUMER ASSOCIATION
www.konzument.cz

Garant za realizaci úkolu

„Správnost množství hotově baleného zboží při kontrole v obchodní síti a možnosti optimalizace její kontroly“

schváleného na rok 2010 v

Odborné sekci pro kvalitu v normalizaci, metrologii,
zkušebnictví, akreditaci a certifikaci Rady kvality České republiky
dovoluje si vás pozvat spolu s
s ČESKÝM METROLOGICKÝM INSTITUTEM,

na školicí seminář

„ODBĚRY A MĚŘENÍ HOTOVĚ BALENÉHO ZBOŽÍ“

Datum, čas a místo konání:

8.6.2010, 10:00 - 15:00 h

Areál ČMI TESTCOM, Hvožd'anská 3, Praha - Rožtyly

Za přípravný výbor

Ing. Libor Dupal, předseda SČS

Kontakty: SČS, garant - Ing. Libor Dupal – dupal@regio.cz, 602561856,
ČMI, realizátor - Ing. Jindřich Pošvář – jposvar@cmi.cz, 606 647 634,
ČOI, realizátor - Ing. Milan Valček – mvalcek@coi.cz

Úkol je naplňováním a realizací

Strategie Národní politiky kvality v České republice na období let 2008 - 2013

PROGRAM

Zahájení, organizační pokyny

Ing. Jindřich Pošvář, ČMI, Ing. Libor Dupal, SČS

Úvod: O úkolu a jeho realizaci

Ing. Libor Dupal, SČS

Metodika pro postup pracovníka ČOI při kontrole HBZ ve smyslu příslušného pokynu

- Informace ke kontrole HOTOVĚ BALENÉHO ZBOŽÍ OZNAČENÉHO SYMBOLEM „e“ - Postupy České obchodní inspekce při odběru vzorků u prodávajícího.
- Informace ke kontrole HOTOVĚ BALENÉHO ZBOŽÍ S VÝJIMKOU ZBOŽÍ OZNAČENÉHO SYMBOLEM „e“ - Postupy České obchodní inspekce při odběru vzorků u prodávajícího.

Ing. Milan Valček, ČOI

Základní informace o metrologických kontrolách HBZ v ČMI

Ing. Jindřich Pošvář, ČMI

Předvedení technického vybavení pro měření množství výrobků v balení a praktické předvedení kontroly množství výrobku v hotových baleních

Ing. Marie Ratajová, ČMI OI České Budějovice

Diskuse

Závěr

Příloha 3 Výsledky kontroly ČOI

SEZNAM ODEBRANÝCH VÝROBKŮ, SHRNUTÍ

Prací gely						
Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření bdph
POPPY Washing gel Colour 2 l	e	Vyhovuje	69,90	20,00	1 398,00	3 335,00
DREFT 1 l	e	Vyhovuje	109,00	20,00	2 180,00	3 335,00
Lanza color gel 1,5 l	-	Vyhovuje	129,00	20,00	2 580,00	3 335,00
					6 158,00	10 005,00

Prací prášky						
Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
PERSIL Colour plus 2 kg	e	Vyhovuje	119,90	20,00	2 398,00	1 680,00
Bonux M-Zim 2 kg	e	Vyhovuje	84,90	20,00	1 698,00	1 680,00
ARIEL 2 kg	e	Vyhovuje	159,00	20,00	3 180,00	1 680,00
EXCEL prací prostředek 1,5 kg	-	Vyhovuje	74,90	20,00	1 498,00	1 680,00
					8 774,00	6 720,00

Prášek do myček na nádobí						
Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
TESCO value 1 kg	-	Nevyhovuje	32,90	20,00	658,00	1 680,00
GOSH 8 tablety do myčky 640 gr	-	Nevyhovuje	99,90	20,00	1 998,00	1 680,00
Calgonit tablety do myčky 559 gr	e	Vyhovuje	159,00	20,00	3 180,00	1 680,00
					5 836,00	5 040,00

Saponáty na nádobí						
Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
JAR Orange&Lemongrass 1 l	e	Vyhovuje	44,90	20,00	898,00	3 335,00
PUR Hand&Nails 1 l	e	Vyhovuje	34,00	20,00	680,00	3 335,00
POPPY Washing up liquid Fresh 1 l	-	Vyhovuje	12,90	20,00	258,00	3 335,00
TESCO value-washing up liquid 1 l	-	Vyhovuje	9,90	20,00	198,00	3 335,00
					2 034,00	13 340,00

Mycí prostředky (podlahy apod.)						
Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
PRONTO 750 ml	e	Vyhovuje	94,90	20,00	1 898,00	3 335,00

REAL písek 600 g	-	Nevyhovuje	34,90	20,00	698,00	3 335,00
SAVO 750 ml	-	Nevyhovuje	37,90	20,00	758,00	3 335,00

3 354,00 10 005,00

Alufólie + papír na pečení

Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
PRIMA PACK pečící papír 8 m x 38 cm	-	Nevyhovuje	19,90	20,00	398,00	1 735,00
ALUFOLIE TESCO 20 m x 29 cm	-	Nevyhovuje	34,90	20,00	698,00	1 735,00
ALOBAL 10 m x 29 cm	-	Nevyhovuje	19,90	20,00	398,00	1 735,00

1 494,00 5 205,00

Toaletní papír + kuchyňské utěrky

Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
TOJO Maxi, papírové utěrky 40 m	-	Vyhovuje	8,70	20,00	174,00	1 735,00
HARMONY Flora aroma toal. Papír 4 x 21 m v balení	-	Vyhovuje	30,90	20,00 (5 balení)	154,50	1 735,00
TENTO feel good toal. papír 24 x 19 m v balení	-	Vyhovuje	229,00	20,00 (1 balení)	229,00	1 735,00

557,50 5 205,00

Bytové barvy

Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
GENIUS Pro barva nátěrová a tónovací 0,7 kg	e	Nevyhovuje	85,00	20,00	1 700,00	1 680,00
PRIMALEX tónovací barva 500 g	-	Nevyhovuje	75,00	20,00	1 500,00	1 680,00
SOICRAT penetrace 1 kg	-	Nevyhovuje	79,00	20,00	1 580,00	1 680,00
PRIMALEX malířský nátěr 5,6 kg	-	Nevyhovuje	139,00	20,00	2 780,00	1 680,00

7 560,00 6 720,00

Sádra

Název produktu	Označení produktu	Výsledek zkoušek	Cena / ks (balení)	Odebrané množství	Cena celkem	Náklady ČMI na měření
Sádra šedá 1 kg	-	Vyhovuje	17,00	20,00	340,00	1 680,00
Sádra bílá 1 kg	-	Vyhovuje	15,00	20,00	300,00	1 680,00
Sádra plastická 1 kg	-	Nevyhovuje	49,90	20,00	998,00	1 680,00

1 638,00 5 040,00

Nevyhovující %

e	10	1,00	10	celkem	37 405,50	67 280,00
bez e	20	11,00	55	s dph	37 405,50	80 736,00
celkem	30	12,00	40			
				celkem	118 141,50	

Příloha 4 Podklad SZPI

Počty vzorků v letech 2008 až 2010 (k 31.5.), u kterých byly prováděny analýzy stanovení hmotnosti a objemu

Analyt / rozbor	2008		2009		2010 (k 31.5.)	
	Celkem vyšetřených vzorků	Počet nevyhovujících vzorků	Celkem vyšetřených vzorků	Počet nevyhovujících vzorků	Celkem vyšetřených vzorků	Počet nevyhovujících vzorků
Hmotnost	160	6 (3,75%)	230	6 (2,60%)	218	13 (5,96%)
Objem	30	1 (3,33%)	62	1 (1,61%)	51	1 (1,96%)